

Philip Anstrén

TAIWAN OCH SVERIGE

Geopolitiska hot och hägrande möjligheter

Sammanfattning

Taiwansundet har blivit allt mer instabilt sedan 2016, då det självständighetslutande Demokratiska framstegspartiet tog makten i Taiwan. Kina försöker undergräva örikets demokratiska självstyre. Hårdnande attityder på båda sidor av sundet riskerar att stänga dörren till en fredlig lösning på självständighetsfrågan. Växande geopolitiska spänningar mellan USA och Kina förvärrar det säkerhetspolitiska läget.

En konflikt om Taiwan skulle få digra säkerhetspolitiska och ekonomiska konsekvenser för EU. Att låta Kina undergräva örikets demokrati riskerar att försvaga EU:s geopolitiska trovärdighet, uppmuntra framtida kinesiska påtryckningar mot europeiska demokratier och försämra utsikterna för demokratisering i Kina. Ett syfte med den här rapporten är att visa hur detta hotar svenska intressen.

EU och Sverige underlåter att värna dessa intressen, främst på grund av oro för repressalier från Kina. Den här rapporten belyser hur detta i sin tur hindrar Sverige och Taiwan från att förverkliga ekonomiska synergier mellan svensk innovation och taiwanesisk precisionstillverkning. Bredare taiwanesiskt deltagande i multilaterala organisationer skulle gynna svenska diplomatiska intressen.

Sverige behöver göra mer för att främja svenska och europeiska intressen i Taiwan – och för att bidra till den taiwanesiska demokratis överlevnad. Rapporten föreslår också en rad åtgärder för det svenska arbetet med Taiwanfrågan, däribland:

- *Satsning på medborgardiplomati.* Gräsrotskontakter skapar en grund för närmare förbindelser och försvårar Kinas användning av hot och straffåtgärder.
- *Dra nytta av parlamentariker.* EU-parlamentariker och riksdagsledamöter har semidiplomatisk tyngd och mer handlingsfrihet än regeringsföreträdare.
- *Tillämpa "salami slicing"-taktik i förbindelserna med Taiwan.* Regeringen kan främja förbindelserna genom att över en lång period ta flera små steg som var för sig inte framkallar icke-hanterbara påföljder från Kina.
- *Verka för en mer ambitiös EU-hållning i Taiwanfrågan.* EU tillhandahåller både geopolitisk tyngd och goda möjligheter att sprida ut risker över flera länder.

Philip Anstrén är tidigare Fulbrightstipendiat vid Georgetown University och deltar i Frivärlds Utrikesakademi.

Inledning

När den svenska regeringen 1950 bytte från att diplomatiskt erkänna Republiken Kina, Taiwan, till att erkänna det andra Kina, Folkrepubliken, var de två alternativen lika varandra på minst ett sätt: båda styrdes av brutala diktaturer.

Nu ser läget annorlunda ut. Sedan Kuomintangdiktaturen började vika undan mot slutet av 1980-talet har Taiwan förvandlats till en exemplarisk demokrati. Demokratiorganisationen Freedom House gav 2020 öriket betyget 93/100 på sin Freedom in the World-skala,¹ vilket är högre än fjorton EU-länders betyg.

Fastlandet är på väg i motsatt riktning. I ljuset av det kulturella folk mord kommunistpartiet begår i den autonoma regionen Xinjiang, landets dystopiska övervaknings-samhälle och drakoniskt inskränkta mänskliga rättigheter fick Kina 2020 det nya bottenrekordet 10/100 på Freedom in the World-skalan.²

De ekonomiska kontrasterna mellan de två länderna är lika slående. Taiwan, under namnet "Chinese Taipei", är en skötsam medlem av Världshandelsorganisationen (WTO) och var 2020, enligt amerikanska Heritage Foundations Index of Economic Freedom, världens elfte friaste ekonomi.³ Sverige rankade samma år som nummer 22.⁴

Kinas ekonomi – trots de reformer som förväntades när världssamfundet 2001 välkomnade landet in i WTO – stödjer sig fortfarande på olagliga subventioner och systematisk stöld av intellektuell egendom. Kina kom 2020 in på plats 103 på Index of Economic Freedom.⁵

1 Freedom House, 2020, "[Freedom in the world 2020: Taiwan](#)".

2 Freedom House, 2020, "[Freedom in the world 2020: China](#)".

3 Heritage Foundation, 2020, "[Index of economic freedom: Taiwan](#)".

4 Heritage Foundation, 2020, "[Index of economic freedom: Sweden](#)".

5 Heritage Foundation, 2020, "[Index of economic freedom: China](#)".

Ändå satsar Sverige på förbindelserna med Kina. Relationerna med Taiwan, trots den transformation öriket har genomgått sedan 1950, är fortsatt utvecklade.

Ett av denna rapports syften är att visa vilken missad möjlighet det är. Taiwan, med sitt starka rättssystem och sin världsledande expertis inom precisionstillverkning, är en ideal bas för innovationskraftiga svenska företag som vill ta sig in på växande östasiatiska marknader. Bredare taiwanesiskt deltagande i multilaterala organisationer skulle gynna både svenska och europeiska diplomatiska intressen.

”Står EU tyst bredvid riskerar Taiwan att bli en testballong för kinesiska angrepp mot andra demokratier.”

Rapporten larmar också om läget i Taiwansundet. Kina driver en aggressiv kampanj för att undergräva önationens demokrati. Risken för militära spänningar mellan Kina och Taiwans viktigaste beskyddare, USA, har ökat. Står EU tyst bredvid riskerar Taiwan att bli en testballong för kinesiska angrepp mot andra demokratier.

Sverige underlåter för närvarande att hävda sina intressen i Taiwan, främst på grund av oro för kinesiska repressalier. Sverige har viktiga intressen i Kina. För att minska riskerna för dessa lägger den här rapporten fram en svensk Taiwanstrategi som till stor del vilar på medborgar- och parlamentarikerdiplomati.

Men regeringen behöver göra mer. Genom att gradvis uppgradera Sveriges närvaro i Taiwan kan man främja både svenska intressen och Taiwans ställning i det internationella systemet. Man bör bidra med att bygga koalitioner till stöd för att EU med diplomatiska och ekonomiska åtgärder ska motverka Kinas kampanj mot Taiwan.

Sverige och Europa behöver agera skyndsamt: Taiwansundet ser allt mer instabilt ut.

Vad händer i Taiwansundet?

Taiwansundet är en skådeplats för instabilitet. Alltsedan Republiken Kinas ledare 1949 flydde till Taiwan har det kinesiska kommunistpartiet kompromisslöst insisterat på att landets öar är en omistlig del av Folkrepubliken Kina – den så kallade Ett Kina-principen. Det är ett tvivelaktigt anspråk: Taiwan har de senaste 125 åren bara styrts från fastlandet från 1945 till 1949. Men detta har inte hindrat fastlandet från att titt som sätt försöka hävda det med hjälp av våld eller sabelskrammel.

En ny runda spänningar började 2016, då Tsai Ing-wen blev Taiwans president. Det skrämde Kina, som misstänkte att Tsai – tidigare vice premiärminister till Chen Shui-bian, Taiwans mest självständighetsivrande president – skulle föra Taiwan närmare att utropa självständighet. Kina oroade sig också för att Tsais parti, Demokratiska framstegspartiet (DPP), hade vunnit egen majoritet i det taiwanesiska parlamentet: DPP har rötter i rörelser som förespråkar en taiwanesisk nation skild från den kinesiska.⁶

DPP-segern var också ett stort bakslag för Kinas Taiwanpolitik. Denna hade under Tsais företrädare Ma Jing-yeou – vars parti, Kuomintang (KMT), är mer Kinavänligt och hittar sina väljare hos grupper som har mycket att vinna på handel med Kina – fokuserat på att stärka den ekonomiska integrationen med Taiwan. I stället spädde rädslan för fördjupat ekonomiskt beroende av Kina på både protester och stödet för DPP.

Kommunistpartiet drev därför en hård linje mot Tsai. Man krävde särskilt att hon skulle bekänna det så kallade ”1992 års konsensus”. Det är en variant av Ett Kina-principen som, påstår kommunist- och Kuomintangpartierna, Kina och Taiwan kom överens om 1992. Den fastställer att Taiwan och fastlandet tillhör samma Kina – även om

6 Chieh-Ting Yeh, 2016, ”’Taiwan independence’ doesn’t mean what you think”, *Foreign Policy*, den 11 april.

man valde att gå isär över om detta var Republiken eller Folkrepubliken.

Tsai lovade, trots att många av hennes väljare ifrågasätter 1992 års konsensus, att respektera det som ett ”historiskt faktum”.⁷ Hon har sedan dess visat sig vara en väktare av status quo, bland annat genom att åta sig att inte unilateralt försöka ändra status quo i Taiwansundet.⁸ Trots detta har kommunistpartiet lanserat en intensiv kampanj mot Taiwans demokrati och självstyre.

Kinas kampanj mot Taiwan

Kina har sedan 2016 fokuserat på att undergräva DPP, skrämma det taiwanesiska samhället och selektivt locka sektioner av detta att närma sig Kina.⁹ Kommunistpartiet försöker främst åstadkomma detta genom att:

- *Krossa Taiwans försvarsvilja.* Kinas flotta har växlat upp antalet övningar i Taiwansundet. Kinesiska bombplan har utfört flera rundflygningar kring Taiwan, och vid ett antal tillfällen har kinesiska stridsplan – för första gången på tjugo år – korsat Taiwansundets mittlinje. Kommunistpartiet verkar ha haft viss framgång: i en taiwanesisk opinionsmätning från 2018 uttryckte 65 procent oro att örikets försvar inte skulle kunna stå emot Folkets befrielsearmé.¹⁰
- *Undergräva Taiwans folkrättsliga ställning.* Kina har lagt ner stort diplomatiskt och ekonomiskt kapital

7 Stacy Hsu, 2016, ”President Tsai respects fact of 1992 talks: MAC”, *Taipei Times*, den 28 juni.

8 Derek Grossman, 2019, ”No smiles across the Taiwan strait”, *Foreign Policy*, den 7 januari.

9 För en detaljerad beskrivning – som den här sektionen bygger på – av den här kampanjen, läs: Khari Templeman, 2019, ”Taiwan’s January 2020 elections: Prospects and implications for China and the United States”, *Brookings Institute*, s. 5–8.

10 Hsieh Chia-chen and Elizabeth Hsu, 2018, ”Most Taiwanese think military cannot fend off China attack: poll”, *Focus Taiwan*, den 23 april.

på att få stater och multilaterala organisationer att klippa sina förbindelser med Taiwan. Kinas strategi utnyttjar folkrätten, som fastställer att suveräna stater måste kunna ingå diplomatiska relationer.¹¹ Kina har övertygat flera multilaterala organisationer att stänga ute Taiwan, och sju av de 22 länder som 2016 erkände Taiwan har sedan dess bytt till att diplomatiskt erkänna Kina.

- *Sätta tryck på internationella företag att följa Ett Kina-principen.* Kina har satt tryck på bland andra SAS för att de ska hänvisa till Taiwan som "Taiwan, Kina".¹²
- *Sprida desinformation och propaganda.* Taiwan är det land i världen som är mest utsatt för desinformation,¹³ varav majoriteten kommer från Kina. Kinesiska botar fokuserar på att smutskasta DPP, vilket bidrog till partiets förluster i de taiwanesiska lokalvalen 2018, och skapa polarisering. Kina utövar ekonomiskt tryck på taiwanesiska medier för att de ska sprida kinesisk propaganda.¹⁴
- *Selektivt bedrivit en charmoffensiv mot Kinavänliga partier.* Medan det blivit komplicerat för DPP-politiker att besöka Kina välkomnar kommunistpartiet Kinavänliga politiker. Han Kuo-yu, KMT:s kandidat i det taiwanesiska presidentvalet 2020, kunde till

exempel våren 2019 resa till Hongkong för att förhandla ett exportkontrakt för ananas värt 800 miljoner kronor.¹⁵

- *Fördjupa Taiwans ekonomiska beroende av Kina.* Kina har unilateralt utlyst ett 90-tal åtgärder för att locka taiwanesiska medborgare och företag att fortsätta rota sig på fastlandet. De har bland annat fått större möjligheter att investera och söka jobb i lukrativa sektorer såsom infrastruktur och 5G. DPP har till svar försökt diversifiera Taiwans handel, men fastlandet stod 2018 fortfarande för cirka 24 procent av örikets handel.¹⁶ Taiwan är alltjämt ekonomiskt sårbart.

Ett hotande dödläge

Kinas hybridkampanj är ett allvarligt hot mot den taiwanesiska demokratin. Men den har inte främjat kommunistpartiets mål att fredligt införliva Taiwan. Partiets allt mer auktoritära hållning har snarare förvärrat de geopolitiska spänningarna i Taiwansundet – särskilt två politiska tendenser som denna trend har gett upphov till.

Dels har Kina börjat att allt skarpare förneka en viktig del av 1992 års konsensus: KMT:s påstående att det inte fastställer vilket Kina som både Taiwan och fastlandet tillhör. I stället har Kina tydligare framhållit att Taiwans framtid är som en kinesisk provins under den så kallade Ett Kina, två system-modellen. Kommunistpartiet har också hotfullt påmint om 2005 års anti-utbrytningslag, som fastställer att man kommer använda militära medel för att förhindra taiwanesisk självständighet.

Dels har kommunistpartiet parallellt växlat upp sina ansträngningar för att undergräva Ett land, två system-modellen i Hongkong. Man försökte 2019 driva igenom en

11 [Montevideo Convention on the Rights and Duties of States](#), art. 1; läs också: Ming-Sung Kuo, 2018, "[Why diplomatic allies matter to Taiwan](#)", *The Diplomat*, den 30 augusti.

12 Jojje Olsson, 2018, "[SAS viker sig genast då Kina hotar och bötfäller utländska företag över Taiwan](#)", *InBeijing*, den 24 maj.

13 Huang Tzu-ti, 2019, "[Taiwan most vulnerable to disinformation attacks: Swedish survey](#)", *Taiwan News*, den 28 september.

14 Brandon Tensley, 2019, "The implications of Taiwan's growing media challenges", i [Perspectives on Taiwan: Insights from the 2018 Taiwan-US policy program](#), *Center for Strategic and International Studies*, s. 39; Yimou Lee och I-hwa Cheng, 2019, "[Paid 'news': China using Taiwan media to win hearts and minds on Island – sources](#)", *Reuters*, den 9 augusti.

15 Su Xinqi och Tony Cheung, 2019, "[Pineapple politics: Beijing-friendly Taiwanese mayor Han Kuo-yu comes bearing fruit, but won't touch prickly cross-strait issues](#)", *South China Morning Post*, den 22 mars.

16 Beräknat utifrån siffror från Observatory of Economic Complexity, 2019, "[Chinese Taipei](#)".

utlämningslag som hotade Hongkongs rättsstat. Efter att det ledde till massiva demokratiprotester – som fortfarande pågår – utlyste kommunistpartiet i maj 2020 en säkerhetslag som nu riskerar att göra slut på Hongkongs självstyre.

Dessa två tendenser har tillsammans skärpt det taiwanesiska samhällets attityder mot Kina. Uppfattningen att Ett Kina, två system-modellen är ett hot mot Taiwan har stärkts, och bidrog till Tsai Ing-wens omval i januari 2020. Andelen taiwaneser som inte säger sig vara kineser har nått nya höjder – 83 procent i vissa mätningar.¹⁷

Tillsammans riskerar dessa trender att skapa ett farligt dödläge. Ju längre Taiwan rör sig från en kinesisk identitet och Ett Kina, två system-modellen, och ju mer öriket befäster sin demokrati, desto mindre sannolikt blir det att det kommer acceptera en förhandlingslösning som ett allt mer auktoritärt kommunistparti skulle tolerera. Det blir en ond spiral: Kinas aggressivitet riskerar att driva Taiwan mot självständighet,¹⁸ vilket i sin kan tära på kommunistpartiets tålamod för en fredlig lösning.¹⁹

Processen tycks accelerera. Tsais omval har inte övertygat Kina att överge sin misslyckade strategi, utan snarare fått kommunistpartiet att växla upp sina provokationer i Taiwansundet.²⁰ Tsai har allt mer tydligt anammat DPP-talepunkten att Taiwan – som Republiken Kina – är

17 Keoni Everington, 2020, "[Record 83% of people in Taiwan identify as Taiwanese amid Wuhan virus outbreak](#)", *Taiwan News*, den 24 februari; läs också Taipei Times, 2020, "[Taiwanese outrun their Chinese identity: poll](#)", den 14 maj.

18 Joshua Eisenman and Sean King, 2020, "[Beijing is pushing the Taiwanese toward independence hard and fast](#)", *Foreign Policy*, den 18 maj.

19 Richard Bush, 2018, "[From persuasion to coercion: Beijing's approach to Taiwan and Taiwan's response](#)", *Brookings Institute*, s. 7.

20 John Dotson, 2020, "[Military Activity and Political Signaling in the Taiwan Strait in Early 2020](#)", *Jamestown Foundation*, den 1 april.

"Det blir en ond spiral: Kinas aggressivitet riskerar att driva Taiwan mot självständighet, vilket i sin kan tära på kommunistpartiets tålamod för en fredlig lösning."

ett de facto självständigt land, och därför inte behöver utropa självständighet.²¹

Ett antal faktorer förvärrar situationen. Kinas långsammare tillväxt kan tvinga kommunistpartiet att förlita sig mer på nationalism för att bevara sin legitimitet. Därtill är maktbalansen i Taiwansundet allt skakigare: Taiwans försvarsbudget motsvarade 2019 fyra procent av Kinas,²² vars tillväxt delvis drivs av fastlandets ansträngningar att skaffa de amfibie- och missilförmågor som skulle behövas för en invasion av Taiwan.

De växande spänningarna mellan Kina och USA är en annan faktor. Washington reserverar sig genom den så kallade Taiwan Relations Act rätten att försvara Taiwan. Trumpadministrationen har – i samband med att man har utpekade Kina som en geopolitisk rival – växlat upp det militära samarbetet. Man har sedan 2016 godkänt vapenaffärer för cirka tio miljarder dollar till Taiwan,²³ och amerikanska flottan har under samma period utfört minst 30 operationer i Taiwansundet.²⁴ Det har fördjupat misstron mellan de två sidorna, och ökat risken för militära överreaktioner.

21 Taipei Times, 2020, "[Taiwan already 'independent,' Tsai warns China](#)", den 16 januari.

22 Beräkningen är baserad på SIPRI, 2019, "[Military expenditure by country, in constant \(2018\) US\\$ m., 1988–2019](#)".

23 Ryan Browne, 2020, "[Trump administration approves arms sales to Taiwan amid China tensions](#)", CNN, den 21 maj.

24 Beräkningen är baserad på: David B. Larter, 2020, "[In challenging China's claims in the South China Sea, the US Navy is getting more assertive](#)", *Defense News*, den 5 februari; Geoff Ziezulewicz, 2020, "[Tit-for-tat in the Taiwan Strait](#)", *Navy Times*, den 25 februari.

Även om Demokraternas presidentkandidat Joe Biden vinner valet i höst lär USA och Kina få svårt att upprätthålla en konstruktiv strategisk dialog. Biden tar överlag tydligare ställning för USA:s militära allianser och samarbeten än Trump, men har på sistone också börjat imitera Republikanernas aggressiva ton mot Kina, antagligen för att inte framstå som svag.²⁵

Varför bry sig om Taiwan?

EU har inte uppdaterat sin policy i ljuset av den försämrade situationen i Taiwansundet. Ständiga kriser har fyllt den utrikespolitiska agendan till bristningsgränsen. Både Sverige och EU har samtidigt försökt utveckla nya Kinastrategier, en process där diplomatiska och ekonomiska intressen har tvingat Taiwanfrågan i skymundan.

Det är ett misstag. Kinas kampanj mot Taiwan – och det allt farligare läget i Taiwansundet – motverkar viktiga svenska och europeiska intressen.

Konsekvenserna av att låta Kina införliva Taiwan

Den svenska regeringen, i sin Kinastrategi, bedömer att kinesisk aggression mot öriket ”riskerar att få långtgående globala konsekvenser, och kan påverka samarbetet mellan Europa och USA, liksom samarbetet mellan Europa och Kina”.²⁶

De formuleringarna fångar inte hotets allvar. Nedan listas några av de konsekvenser som ett kinesiskt införlivande av Taiwan skulle kunna medföra för Sverige och EU.

a) Allvarliga säkerhetspolitiska konsekvenser för EU

Med tanke på de kärntressen som skulle stå på spel för Taiwan, Kina och USA är det osannolikt att en konflikt i Taiwansundet skulle bli begränsad. Skalan på

25 Fareed Zakaria, 2020, ”Democrats are falling into a familiar trap on China”, *The Washington Post*, den 22 maj.

26 Regeringen, 2019, ”Regeringens skrivelse 2019/20:18: Arbetet i frågor som rör Kina”, den 26 september, s. 9.

stridigheterna skulle lätt kunna bli omfattande: Kina och USA står tillsammans för nästan 50 procent av världens försvarsutgifter.²⁷ Risken för att endera av sidorna börjar skramla med, eller i värsta fall använda, kärnvapen kan inte heller uteslutas.

Väljer USA att inte försvara Taiwan skulle det också skada europeiska intressen. De åtaganden som Taiwan Relations Act innehåller – och den utbredda förväntan att USA skulle försvara Taiwan – betyder att trovärdigheten bakom Washingtons allianser och militära samarbeten skulle undergrävas av ett sådant beslut.²⁸ Backar USA inför kinesisk aggression mot Taiwan skulle det inte bara kunna signalera till Kina att USA inte skulle hedra sina försvarsgarantier till Japan eller Sydkorea, utan också ge Ryssland intrycket att Washingtons vilja att försvara Nato-länderna är svag. Resultatet skulle bli större osäkerhet i Asien, Europa och globalt.

b) Fördjupad ekonomisk sårbarhet för EU

Europas ekonomiska säkerhet skulle allvarligt skadas av en konflikt i Taiwansundet. Leveranskedjor som går genom Kina och USA – som tillsammans köper 27 procent av unionens export och tillhandahåller 31 procent av dess import²⁹ – skulle störas kraftigt. Aktiemarknader världen över skulle falla dramatiskt.

EU:s sårbarhet för påtryckningar skulle öka om Kina lyckas införliva Taiwan. Kina skulle kunna hålla globala teknologiindustrier gisslan: Taiwan producerar enligt vissa

27 Tara John, ”US and China account for almost half of world’s military spending, report says”, *CNN*, den 29 april.

28 Robert S. Wang, 2016, ”Taiwan’s vibrant democracy and beleaguered economy”, *Center for Strategic and International Studies*, s. 13–15; Michael S. Chase, 2019, ”Averting a cross-straits crisis”, *Council on Foreign Relations*, den 26 februari.

29 Eurostat, 2020, ”USA-EU – international trade in goods statistics”; Eurostat, 2020, ”China-EU – international trade in goods statistics”.

uppskattningar 30 procent av världens halvledare, 50 procent av alla utfarmade mikrochips och 90 procent av de mest avancerade chippen.³⁰ Kontroll över Taiwans territorialvatten – i kombination med Kinas allt mer befästa närvaro i Sydkinesiska havet – skulle bidra till Kinas förmåga att ta tull på och utöva geoeconomiskt inflytande över den fjärdedel av världshandeln som varje år skeppas genom dessa vatten.³¹

c) Paralyserande slitningar inom västvärlden och EU

USA och Kina skulle utöva enorma påtryckningar för att få europeiska länder att välja sida eller förhålla sig neutrala i händelse av en konflikt över Taiwan. EU och Nato skulle sannolikt luta åt den amerikanska sidan i en sådan situation, men båda organisationerna skulle också behöva fatta beslut enligt konsensus. Kina skulle därför bara behöva utpressa eller övertala ett fåtal länder för att blockera åtgärder som syftar till att avskräcka eller straffa kinesisk aggression mot Taiwan.

Kina håller kanske redan på att lägga grunden för att kunna göra detta. Ett exempel är den särskilda satsning man gjort på att integrera de främst öst- och centraleuropeiska länder som deltar i den så kallade 17+1-gruppen i Ett bälte, en väg-projektet. Det har väckt oro för att Kina försöker använda geoeconomiska medel för att så split inom EU.³²

d) En försvågning av EU:s trovärdighet inför Kina

EU har åtagit sig att ”stödja de gemensamma värderingar som ligger till grund för [Taiwans] styrelseskick”.³³ I sin

30 Grant Newsham, 2020, ”Taiwan war: global economic, psychological damage” *Asia Times*, den 16 januari.

31 Beräkningen är baserad på siffror från: ”How much trade transits the South China Sea”, *Center for Strategic and International Studies*, 2017.

32 Emilian Kavalski, 2019, ”China’s ’16+1’ is dead? Long live the ’17+1’”, *The Diplomat*, den 29 mars.

33 Europeiska kommissionen, 2016, ”Gemensamt meddelande till europaparlamentet och rådet: Byggstenar för en ny EU-strategi för Kina”, den 22 juni, s. 5.

globala strategi har unionen också fastställt ambitionen att positionera sig som en förkämpe för demokrati i Östasien.³⁴ Kina kan därför tolka svagt stöd för den taiwanesiska demokratin som en testballong för hur man kan motverka europeiska intressen. Det riskerar att försvaga EU:s förmåga att påverka Kina. Detta är redan ett problem i Hongkong, där EU:s svaga fördömanden och avståndstagande från sanktioner har lämnat fritt fram för kommunistpartiet.³⁵

e) Eskalerande kinesiska påtryckningar mot andra demokratier

Kina utövar omfattande diplomatiska och ekonomiska påtryckningar för att tysta kritik från flera demokratiska länder, bland annat Australien.³⁶ Kinas ambassadör till Sverige, Gui Congyou, har sedan sin ankomst 2017 vid flera tillfällen hotat och satt tryck på svenska aktörer som uttalar sig kritiskt om Kina.³⁷

Den taiwanesiska demokratins kollaps skulle sannolikt stärka kommunistpartiets geopolitiska självförtroende – och bana vägen för att det ska fortsätta att mobba och hota andra demokratier. En svag eller splittrad europeisk respons skulle också kunna uppmuntra sådant beteende och riskera att slå tillbaka mot europeiska demokratier.

34 Europeiska Unionen, 2016, ”Shared Vision, Common Action: A stronger Europe”, s.37–38.

35 Alexandra Brzozowski, 2020, ”EU reluctant to condemn China over Hong Kong ahead of September summit”, *Euractiv*, den 29 maj.

36 Läs, till exempel, Amy Searight, 2020, ”Countering China’s influence operations: Lessons from Australia”, *Center for Strategic and International Studies*, den 8 maj.

37 Knut Kainz Rognerud, 2020, ”China’s large-scale media push: Attempts to influence Swedish Media”, *SVT*, den 19 januari; Christian Catomeris, 2019, ”Svensk forskarrapport: Kina bedriver hotfull kampanj mot svenska journalister och forskare”, *SVT*, den 20 september.

f) Försämrade utsikter för demokratisering i Kina

Kinas demokratisering skulle vara den bästa garantin för goda relationer mellan Europa och Kina. Taiwans demokrati är en ledstjärna för den förhoppningen: den är ett outhärligt motexempel på kommunistpartiets påstående att demokrati är ett västerländskt fenomen som inte fungerar i Kina. Joshua Wong, en av Hongkongs protestledare, uppmärksammade till exempel den inspiration Taiwan ger demokratiörelser på fastlandet när han i ett tal 2019 sade: "Taiwan idag, Hongkong imorgon. Hongkong kan bli som Taiwan, ett hem för frihet och demokrati."³⁸

Europas bristande arbete för stabilitet och demokrati i Taiwansundet

EU har åtagit sig att "använda alla tillgängliga medel" för att främja stabilitet i Taiwansundet,³⁹ vilket unionen hittills inte levt upp till. Det man gjort är att uttala sitt stöd för en "fortsatt fredlig utveckling" mellan de två parterna i försiktiga pressmeddelanden och sökt lyfta frågan i bilaterala diskussioner.⁴⁰ Varken Kommissionen eller Rådet har offentligt uttryckt oro över Kinas provokationer i Taiwansundet. Sverige har valt att agera genom EU, som alltså förhållit sig passivt.

EU har gjort mer för att stå upp för den taiwanesiska demokratin, men stödet är begränsat. Kommissionen utfärdar pressmeddelanden för att uppmärksamma

38 Ralph Jennings, 2019, "[Joshua Wong urges Taiwanese to show support for Hong Kong](#)", *Associated Press*, den 3 september.

39 Europeiska kommissionen, 2016, "[Gemensamt meddelande till europaparlamentet och rådet: Byggstenar för en ny EU-strategi för Kina](#)", den 22 juni, s. 5.

40 Federica Mogherini, 2016, "[Statement by High Representative/Vice-President Federica Mogherini on the Elections in Taiwan](#)", *European External Action Service*, den 6 juni; *European External Action Service*, 2020, "[Taiwan: Statement by the Spokesperson on the elections](#)", den 11 januari.

taiwanesiska val, om än nödtorftiga sådana.⁴¹ Den svenska regeringen har begränsat sig till att låta Sveriges representant i Taipei retweeta EU.⁴² Det är positivt att man börjat kalla Taiwan en "likasinnad partner", även om demokratisamarbetet med öriket är fortsatt outvecklat och begränsat till evenemang om jämställdhet och juridiska utbyten.⁴³

Ett uteblivet värdefullt partnerskap

Kinas ansträngningar för att hindra Taiwan från att delta i internationella organisationer har även de följdverkningar för EU, Sverige och den demokratiska världen. Detta har blivit tydligt i ljuset av coronapandemin.

Taiwans respons på covid-19 har varit exemplarisk.⁴⁴ Tack vare tidiga åtgärder hade Taiwan, som bara ligger 13 mil från Kina, i mitten av juni endast 443 bekräftade fall och sju dödsfall.⁴⁵ Taipei har också strävat efter att bidra till världssamfundets kamp mot viruset: man har skänkt mer än tio miljoner ansiktsmasker till behövande länder, inklusive Sverige, och erbjudit sig att dela med sig av sina erfarenheter.⁴⁶

Kina motsätter sig inte principiellt taiwanesiskt deltagande i Världshälsoorganisationen: man tillät det mellan

41 Federica Mogherini, 2016, "[Statement by High Representative/Vice-President Federica Mogherini on the Elections in Taiwan](#)", *European External Action Service*, den 6 juni; *European External Action Service*, 2020, "[Taiwan: Statement by the Spokesperson on the elections](#)", den 11 januari.

42 Håkan Jevrell, 2020, "[An important day for democracy and the people of Taiwan!](#)" Twitter, den 11 januari.

43 European Economic and Trade Office in Taiwan, 2018, "[EU-Taiwan Relations 2018](#)", s. 31–32.

44 Christine Chiou, "[How Taiwan battles the Coronavirus](#)", *The Diplomat*, den 6 april.

45 Taiwan Centers for Disease Control, 2020, "[COVID-19 \(SARS-CoV-2 Infection\)](#)", den 10 juni.

46 Marcin Jerzewski och Kuan-Ting Chen, 2020 "[Taiwan's health diplomacy didn't start with the Covid-19 crisis](#)" *The Diplomat*, den 16 april 2020.

2009 och 2016.⁴⁷ Kina har dock sedan dess lagt in veto och satt diplomatiskt tryck på WHO. Organisationen har, trots att kommunistpartiets ursprungliga mörkläggning av covid-19-utbrottet har bidragit till att viruset har kunnat skörda hundratusentals liv, de senaste månaderna vid flera tillfällen underlåtit att uppmärksamma och svara på frågor om Taiwan – även om man på sistone har gett taiwanesiska experter tillgång till tekniska nätverk.⁴⁸

EU uttalade tidigare i år stöd för ett återupptagande av Taiwans deltagande i WHO,⁴⁹ i linje med ett åtagande från 2016 att ”främja praktiska lösningar för Taiwans deltagande i internationella sammanhang, där detta är förenligt med EU:s politik för ett enat Kina

och EU:s politiska mål”⁵⁰ Men unionen är bara observatör i WHO, och det faller i verkligheten på medlemsländerna att tala för Taiwan. Det återstår att se om dessa kommer att ta de krafttag som behövs för att få till stånd taiwanesiskt deltagande, vilket förefaller osannolikt.

EU har tillåtit Taiwan att mer aktivt delta i europeiska policyinitiativ.⁵¹ Man har bland annat godkänt Taiwans specifika utlysningar inom EU:s forsknings- och innovationsprojekt Horizon Europa. Det har gjort att EU kan dra

47 Annabelle Timsit och Mary Hui, 2020, ”[Taiwan’s status could disrupt the most important global health meeting of this pandemic](#)”, *Quartz*, den 16 maj.

48 Kinling Lo, 2020, ”[Taiwan’s coronavirus response wins rare praise from World Health Organisation](#)”, *South China Morning Post*, den 18 april.

49 Keoni Everington, 2020, ”[EU backs Taiwan’s inclusion in WHO](#)”, *Taiwan News*, den 31 januari.

50 Europeiska kommissionen, 2016, ”[Gemensamt meddelande till europaparlamentet och rådet: Byggstenar för en ny EU-strategi för Kina](#)”, den 22 juni, s. 5.

51 European External Action Service, 2016, ”[Taiwan and the EU](#)”, den 17 maj; European Economic and Trade Office in Taiwan, 2018, ”[EU-Taiwan Relations 2018](#)” s. 29–52.

nytta av Taiwans expertis inom 5G samt informations- och kommunikationsteknologi (ICT). Men medlemsländerna själva – inklusive Sverige, som brukar hänvisa till EU – har sedan 2016 inte gjort någon samlad ansats för att främja taiwanesiskt deltagande i multilaterala organisationer.

Detta skadar Europa.⁵² Att Taiwan inte kan bidra till Interpol hindrar EU:s arbete mot internationell brottslighet.

Att Taiwan är utestängt från FN:s klimatkonferenser gör det svårare att få Taipei att växla upp sitt bristfälliga arbete mot klimatförändringarna.⁵³ Att Taiwan inte har tillgång till det Internationella atomenergiorganets Incident and Trafficking Database försvårar Europas arbete för nedrustning. Listan kan göras lång.

Taiwan har vilja och kapacitet att bidra till den liberala världsordningen och har – trots sin isolation – åtagit sig att följa många internationella fördrag och regelverk.⁵⁴ Att örriket inte i större utsträckning kan delta i multilaterala fora berövar EU en värdefull, likasinnad diplomatisk partner i en tid då den liberala världsordningen redan är hotad.

Hägrande ekonomiska möjligheter

Kina är inte lika motsatt handelsutbytet mellan EU och Taiwan, eftersom detta inte i samma utsträckning som formella diplomatiska förbindelser bidrar till önationens folkrättsliga ställning. EU har därför kunnat utveckla

52 Extrapolera från: Bonnie S. Glaser och Jaqueline A. Vitello, 2015, ”[Taiwan’s marginalized role in international security: Paying a price](#)”, *Center for Strategic and International Studies*.

53 Nick Aspinwall, 2019, ”[Taiwan pushed to the sidelines as COP25 climate summit concludes](#)”, *The Diplomat*, den 13 december.

54 Bonnie S. Glaser och Jaqueline A. Vitello, 2015, ”[Taiwan’s marginalized role in international security: Paying a price](#)”, *Center for Strategic and International Studies*, s. 47–52.

strukturerade ekonomiska förbindelser med Taiwan.⁵⁵ Europeiska ekonomi- och handelskontoret genomför kontinuerligt aktiviteter och årliga konsultationer med taiwanesiska motparter. Europeiska handelskammaren i Taipei, på uppdrag av EU, kan sedan 2014 verka för EU-inspireerade regelverk, vilket har förbättrat klimatet för europeiska företag.

Det har gett resultat. Taiwan är EU:s sjunde största handelspartner i Asien, och femtonde största i världen.⁵⁶ Handelsdelen nådde 2019 en rekordnivå på 59 miljarder euro.

Men begränsningar kvarstår. Bara två procent av taiwanesiska investeringar går till Europa. Det beror till stor del på bristen av ett bilateralt investeringsavtal (BIA) med Taiwan.⁵⁷ Det gör att europeiska företag går miste om möjligheter att dra nytta av Taiwans expertis inom särskilt ICT och precisionstillverkning. Ett BIA skulle också göra det lättare för europeiska företag att utnyttja Taiwans ekonomiska avtal med Kina, vilket skulle tillåta dem att tullfritt exportera fler varor till Kina.⁵⁸

Kommissionen är medveten om detta, och åtog sig 2015 att utreda ett BIA. Men det försämrade läget i Taiwan-undet och oviljan att störa förhandlingar med Kina har frusit processen. Liknande tankegångar har än så länge hindrat den nya ”geopolitiska kommissionen” från att gå vidare med utredningen – trots Taiwans betydelse för EU:s

konkurrenskraft i den teknologiska kapprustningen med USA och Kina.⁵⁹

Situationen ser liknande ut för Sverige. Business Sweden har kontor i Taipei och deltar årligen i det så kallade Joint Business Council med taiwanesiska motparter.⁶⁰ Regeringen utsåg 2018 Håkan Jevrell, tidigare ambassadör till Singapore, till Sveriges representant till Taiwan. Det sände en tydlig signal att man tar handelsförbindelserna på allvar. Sådant arbete har bidragit till att över hundra svenska företag i dag finns etablerade i Taiwan – och till att det där nu finns sju IKEA-butiker, fler än i Sydkorea.

Men det finns mer att hämta. Kombinationen av svensk innovation och Taiwans kompetens inom precisionstillverkning, starka skydd för intellektuell egendom och ekonomiska frihet har outnyttjad potential, särskilt inom ICT, bioteknik och artificiell intelligens. Samarbetet inom forskning och utveckling (FoU) har tillväxtpotential: Taiwan och Sverige, genom Stiftelsen för strategisk forskning, utlyste 2019 bilaterala forskningsprojekt och fick 46 ansökningar för de max 18 platserna.⁶¹

Regeringen kan göra mer. Trots att FoU-framgångarna underlättats av ett möte⁶² 2019 mellan minister för forskning och högre utbildning Matilda Ernkrans och Taiwans dåvarande forskningsminister Chen Liang-gee skickar Sverige – antagligen av oro för kinesiska klagomål – än så länge bara statssekreterare till handelskonsultationerna i Taipei. Det gör det svårare att ta dessa diskussioner till nästa nivå.

55 European Economic and Trade Office in Taiwan, 2018, ”EU-Taiwan Relations 2018”, s. 7, 25–28.

56 European Commission, 2020, ”Taiwan”, den 23 april.

57 Ashish Thapa, 2018, ”EU-Taiwan investment relations: Building a relationship for the future”, *European Institute for Asian Studies*, den 5 december.

58 Andras Megyeri et al, 2014, ”Taiwan’s outward foreign direct investment (OFDI) into the European Union and its member states: Qualitative Research”, *European Institute for Asian Studies*, s. 27.

59 Brigitte Dekker, ”Why the EU should pay more attention to Taiwan: Norms, technological supremacy, and elections”, *Netherlands Institute of International Relations*.

60 Regeringskansliet, ”Taiwan”.

61 Eva Regårdh, 2019, ”Research collaboration between Sweden and Taiwan”, *Stiftelsen för strategisk forskning*, den 29 augusti.

62 Lars Ströman, 2019, ”Matilda Ernkrans vill ha mer samarbete med Taiwan” *Närkes Allehanda*, den 6 september.

En strategi för arbetet med Taiwan

Trots fördelarna med att stötta och inkludera Taiwan tycks en utbredd uppgivenhet råda: det verkar vara svårt att se hur EU – för att inte tala om Sverige – kan påverka Kina.

Det tankesättet vilar på en lös grund av låga ambitioner. EU är Kinas största handelspartner.⁶³ EU-länderna har gemensamt stor diplomatisk vikt. Unionen är ännu för splittrad och geopolitiskt omogen för att utnyttja den potentialen. Men det är ett problem att lösa, inte att ge upp inför. EU, särskilt tillsammans med USA, har tillräcklig tyngd för att hävda sina diplomatiska och ekonomiska intressen i Taiwan.

Sverige är inte heller maktlöst. Den svenska regeringen kan bygga stöd för Taiwan inom EU. Genom att försiktigt sträva efter sina egna ekonomiska och diplomatiska intressen i Taiwan kan Sverige bidra till att stärka önationens ställning i det internationella systemet och minska dess ekonomiska beroende av fastlandet.

EU:s uppgivenhet är, i slutändan, ett hot i sig. Taiwanerna tror fortfarande på att deras demokrati har en framtid. Men överger Västvärlden dem kan de tvingas dra slutsatsen att det är bättre att ge upp Taiwans självstyre än att riskera en konflikt med Kina. Det skulle vara ett sorgligt slut i en värld som redan lider av demokratisk recession.

Det som behövs är vilja: Sverige underlåter att främja sina intressen på grund av oro för kinesiska repressalier. Rädslan är inte obefogad. Kina lämnar konsekvent in diplomatiska klagomål till länder som närmar sig Taiwan. När den kinesiske människorättsaktivisten Liu Xiaobo 2010 fick Nobels fredspris svarade Kina med att inskränka förbindelserna med Norge och blockera den norska laxexporten till Kina.

Sverige kan bli en måltavla för liknande åtgärder om man tar en mer bestämd hållning i Taiwanfrågan. Men det är inte självklart att det hotet är allvarligare än de geopolitiska,

⁶³ European Commission, 2020, "China".

diplomatiska och ekonomiska risker och kostnader som EU:s och Sveriges nuvarande policy innebär. Särskilt då det finns medel och strategier man kan använda för att minska riskerna med att stödja status quo i Taiwansundet – och samtidigt främja svenska intressen i Taiwan. Den här rapporten föreslår följande:

1) Satsa på medborgardiplomati med Taiwan

Genom att bygga ömsesidig förståelse och knyta gräsrotskontakter kan medborgardiplomati bidra till att från botten upp skapa förutsättningar och tryck för starkare förbindelser mellan Sverige och Taiwan. Metodens decentraliserade struktur försvårar samtidigt Kinas användning av ekonomiska och diplomatiska hot. Svenska medborgare, organisationer och företag kan bidra genom att exempelvis:

- *Främja studentutbyten med Taiwan.* Runt tjugo svenska och taiwanesiska universitet gör redan detta, men i liten skala.⁶⁴ Utbyten bör uppmuntras inte bara av medborgardiplomatiska skäl, utan också för att det skulle vara ett strategiskt sätt att åtgärda bristen på kinesisktalande svenskar.
- *Stärka svenska universitet och tankesmedjors kontakter med Taiwan.* Detta skulle vara värdefullt för FoU-samarbetet, och svenska experter har också mycket att lära av Taiwan om Kina, särskilt dess hybrid- och cyberförmågor.
- *Bygga opinion till stöd för den taiwanesiska demokratin.* Svenska demokratiorganisationer och medier har särskild anledning att göra detta: de har blivit utsatta för kinesiska påtryckningar,⁶⁵ och skulle vinna på att

⁶⁴ Bara 131 svenskar fick 2019 studiemedel för studier i Taiwan (baserat på statistik från: Centrala studiestödsnämnden, 2020, "Studiemedel utland efter Världsdel/land, Utbildningsnivå, Typ av utlandsstudier, Kalenderår, Kön och Antal personer").

⁶⁵ SVT, 2019, "Svensk forskarrapport: Kina bedriver hotfull kampanj mot svenska journalister och forskare", den 20 september.

Sverige och EU står upp mot Kinas auktoritära utspel mot demokratier.

- *Förverkliga de affärsmöjligheter som finns i Taiwan.* Detta skulle inte bara kunna främja svenska handelsintressen, utan också bidra till att minska örikets ekonomiska beroende av Kina. Svenska företag bör – till den grad de kan utan att överdrivet riskera sina intressen i Kina – bidra till Joint Business Council, verka för ett EU-BIA med Taiwan, anordna och delta i handelsdelegationer samt stärka sina förbindelser med den svenska handelskammaren i Taipei.

2) Förstärk parlamentarikerdiplomatin till stöd för Taiwan

Svenska riksdagsledamöter och EU-parlamentariker representerar Sverige utan att samtidigt företräda regeringen eller Kommissionen. Kombinationen av semiformell diplomatisk tyngd och större handlingsfrihet gör dem lämpade att stärka relationerna med Taiwan. EU-parlamentariker och riksdagsledamöter kan bidra genom att:

- *Stärka det tvärpolitiska stödet för Taiwan.* Starkt riksdagsstöd skulle underlätta en mer konsekvent och ambitiös svensk hållning i Taiwanfrågan. Högerpartierna har de senaste åren tagit tydlig ställning för Taiwan i riksdagen.⁶⁶ Men de rödgröna partierna behöver göra mer, och fler tvärpolitiska motioner behövs.
- *Bredda arbetet för Taiwan i EU-parlamentet.* Bara fem av Sveriges 21 Europaparlamentariker skrev under det offentliga brev som EU-parlamentets vänskapsgrupp

för Taiwan i maj skickade för att stödja Taiwans deltagande i WHO.⁶⁷ Fler svenska EU-parlamentariker bör gå med i gruppen och ställa sig bakom initiativ till stöd för den taiwanesiska demokratin och ett BIA.

- *Satsa på utbyten mellan svenska och taiwanesiska partier.* Dessa förbindelser är fortsatt outvecklade men har stor potential att fungera som en kanal för informell diplomati mellan svenska och taiwanesiska politiker.

3) Tillämpa ”salami slicing”-taktik i förbindelserna med Taiwan

Salami slicing-taktik går ut på att över en längre period ta flera små steg som var för sig undviker att framkalla icke-hanterbara påföljder från Kina, men som sammantaget främjar Sveriges diplomatiska och ekonomiska intressen och Taiwans ställning i det internationella systemet. Regeringen borde särskilt överväga följande åtgärder:

- *Kopiera in EU:s Taiwanpolicy i Utrikesdeklarationen.* Det skulle signalera stöd för Taiwan, och bidra till att höja de diplomatiska riskerna med aggression för Kina. Sverige står redan bakom EU:s policy, så det skulle vara en lättförklarlig åtgärd.
- *Döp om den svenska representationen till ”Sweden Office Taipei”.* Det skulle bättre än ”Business Sweden” innesluta frågor av vikt för Sverige, till exempel FoU-samarbete och EU:s samarbete med Taiwan inom jämlikhet, välfärd och klimat.⁶⁸ Samtidigt skulle det bidra till Taiwans diplomatiska kapacitet. Nederländerna har bytt namn på sitt kontor utan att det lett till grava påföljder.⁶⁹

66 Sök till exempel på ”Taiwan” i följande motioner: Fredrik Malm m fl, 2019, ”[Med anledning av skr. 2019/20:18 Arbetet i frågor som rör Kina](#)”; Lars Adaktusson m fl, 2019, ”[Med anledning av skr. 2019/20:18 Arbetet i frågor som rör Kina](#)”; Kerstin Lundgren m fl, 2019, ”[Med anledning av skr. 2019/20:18 Arbetet i frågor som rör Kina](#)”; Ludvis Aspling m fl, 2019, ”[Med anledning av skr. 2019/20:18 Arbetet i frågor som rör Kina](#)”; Hans Wallmark m fl, 2019, ”[Med anledning av skr. 2019/20:18 Arbetet i frågor som rör Kina](#)”.

67 Urmas Paet, 2020, ”[Over 100 MEPs and MPs co-sign an open letter in support of Taiwan’s participation at the World Health Assembly](#)”, [urmaspaet.se](#), den 13 maj.

68 European Economic and Trade Office in Taiwan, 2018, ”[EU-Taiwan Relations 2018](#)”, s. 33–35.

69 Matthew Strong, 2020, ”[Netherlands changes name of representative office in Taiwan](#)”, [Taiwan News](#), den 28 april.

- *Anordna ministerbesök till Taiwan.* Att Sveriges minister för högre utbildning och forskning, Matilda Ernkrans, längre fram följer upp sin taiwanesiska kollega Chen Liang-gees besök skulle kunna lyfta Joint Business Council till nästa nivå, och skulle också vara värdefullt för FoU-samarbetet. Det är värt att nämna att bland annat Storbritannien redan skickar ministrar till Taiwan.⁷⁰

4) *Trycka på för en mer ambitiös EU-hållning i Taiwanfrågan*

Sverige har i det här sammanhanget två saker att hämta från EU. Den första är unionens geopolitiska tyngd. Den andra är möjligheten att sprida ut riskerna över flera länder när man arbetar för att värna mer känsliga intressen i Taiwansundet.

Målsättningen bör vara att långsiktigt bygga konsensus kring vikten av att hävda dessa intressen med både ekonomiska och diplomatiska medel. EU kan då bidra till att bevara status quo genom att bevisa att Europas kollektiva svar på fortsatta försök att undergräva den taiwanesiska demokratin kommer att bli kostsamma för Kina. Den svenska regeringen kan särskilt bidra till att främja det målet genom att:

- *Bygga allianser till stöd för förbindelserna med Taiwan.* Regeringen bör tillsammans med de femton EU-länder⁷¹ som redan har kontor i Taiwan verka för FoU-samarbete och ett BIA med öriket. Man bör också uppmuntra – till exempel genom gemensamma projekt via EU-kontoret i Taipei – de resterande 12 EU-länderna⁷² att etablera sig i Taiwan. Det skulle

ge EU mer incitament att intressera sig för stabilitet i Taiwansundet. Man bör främja koalitionsbyggande med andra Taiwanvänliga länder, särskilt USA och Storbritannien.

- *Trycka på för starkare diplomatiskt stöd till Taiwan.* Regeringen bör genomgående mobilisera EU-länder till stöd för taiwanesiskt deltagande i multilaterala organisationer. För maximal effekt bör man koppla sådana initiativ till förhandlingar som Kina värdesätter. Man bör också tillsammans uppmana Kommissionen att uttala starkare stöd för Taiwans demokrati.
- *Verka för EU-initiativ för förtroendebyggande i Taiwansundet.* Sverige borde försöka uppmuntra EU att leva upp till sitt åtagande att främja stabilitet i Taiwansundet. EU bör erbjuda sig att underlätta realistisk, ansvarsfull strategisk dialog och kommunikation mellan Kina, Taiwan och även USA.
- *Förbereda för avskräckande åtgärder mot Kina.* Svårigheterna med att upprätthålla sanktionerna mot Ryssland visar att EU med framförhållning måste bygga geopolitisk vilja. UD bör redan nu genom tyst diplomati börja skapa förståelse för varför EU i framtiden kan behöva bidra till att avskräcka och/eller straffa kinesisk aggression mot Taiwan med ekonomiska sanktioner.

Ett sista skäl att stödja Taiwan

”Nationer har inga vänner, utan bara intressen.” Den här rapporten har hållit sig till den gamla utrikespolitiska dogmen, och har vid det här laget visat att det egentligen inte gör någon skillnad om Taiwan är en vän till Sverige: Sverige har oavsett kritiska geopolitiska, diplomatiska och ekonomiska intressen i Taiwansundet.

Men det finns likväl starka moraliska argument för att stödja Taiwan. Taiwan står inför en katastrof som liknar dem som drabbade Ungern 1956 och Tjeckien 1968. Precis som ungrarna och tjeckerna som offrade sig när

70 UK Government, 2018, ”[Trade policy minister in Taiwan to champion stronger trade links](#)”, den 24 september.

71 Österrike, Belgien, Tjeckien, Danmark, Finland, Frankrike, Tyskland, Ungern, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Polen, Slovakien, Spanien.

72 Bulgarien, Kroatien, Cypern, Estland, Grekland, Lettland, Litauen, Malta, Portugal, Slovenien, Rumänien och Irland.

Warszawapakten våldförde sig på Budapest och Prag förtjänar taiwaneserna att själva få bestämma sin framtid. Att Öst- och Centraleuropa, med USA:s och Västeuropas stöd, till slut kastade av sig det sovjetiska oket var en av 1900-talets största moraliska triumfer. Att låta kommunistpartiets diktatur göra slut på Taiwans demokrati skulle bli en av 2000-talets största moraliska förluster.

Taiwan är också en liten, hotad demokrati. Sverige riskerar inte att bli utsatt för en kinesisk invasion, men svenska friheter, likt Taiwans, hotas av Kina. Taiwan förtjänar Sveriges sympati och solidaritet, och det svenska samhället bör påminna sig om den här dikten från åren efter andra världskriget, som skrevs av teologen Martin Niemöller:

*När nazisterna hämtade kommunisterna teg jag;
jag var ju ingen kommunist.*

*När de spärrade in socialdemokraterna teg jag;
jag var ju ingen socialdemokrat.*

*När de hämtade de fackliga lät jag bli att protestera;
jag var ju inte med i facket.*

*När de hämtade mig,
fanns det ingen kvar som kunde protestera.*

FRIVÄRLD

Philip Anstrén - Taiwan och Sverige

